

Risikostyring – en god forsikring

Teamchef
Hans Fink,
LRØ

Indhold

- Risikoprofil
- Få styr på risikofaktorer
 - Kategorisering
 - Prioritering
- Lav en liste og kom i gang
 - Men vær åben og ærlig først
- Styring af risiko
 - Praktiske eksempler med finansiell risikostyring

Udgangspunkt

- Vi ved ingenting om, hvad der sker i fremtiden
- Vi må forberede os på det værste

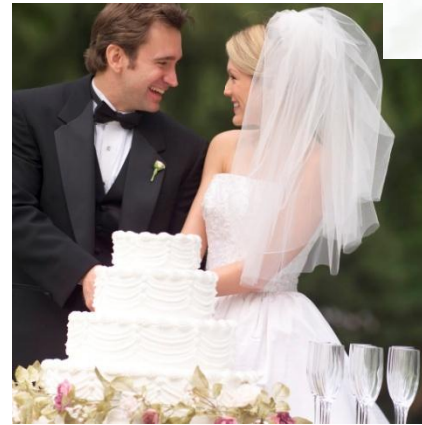
Risikoprofil

- Er du
 - Risikoavers,
 - Risikoneutral eller
 - Risikosøgende?

Hvem skal bruge risikostyring?

- Du er da meget interessant...
- Men hvem betaler?
- Og hvem bestemmer?

- Risikostyring er en god ide for alle

Forskellige typer risici

- Finansielle risici
- Menneskelige risici
- Afsætnings- og indkøbsrisici
- Produktionsrisici
- Institutionelle risici

Hvorfor risikostyring?

- Opnå konkurrencemæssige fordele
 - Minimér ubehagelige overraskelser
 - Sørg for at du er udvikler frem for afvikler
 - Hjælp til svære beslutninger
 - Synliggør og sæt ord på vanskelige emner

Kategorisering

- Man kan altid finde noget at bekymre sig over
 - Hvad er væsentligt for bedriften?
 - Men hvad kan vi egentlig påvirke?
 - Og hvor sandsynligt er det?

Kategorisering

Væsentlig

Påvirkelig

Sandsynlig

Ikke væsentlig

Ikke påvirkelig

Ikke sandsynlig

Hvad er væsentligt?

- Likviditet (Cash is King)
- Afsætningspriser
- Rente- og foderudgifter
- Byudvikling, veje osv.
- Placering i forhold til udvidelse
- Skærpede miljøkrav
- Sygdom
- Arbejdskraft og tid
- Familien
- Leverandører og aftagere

Hvordan kan vi påvirke?

- Diskussionsemner til de næste gårdrådsmøder
 - Forhold til banken, aftagere, leverandører, naboer
 - Finans- og råvarestrategi
 - Placering af ny stald
 - Udvidelsestidspunkt
 - Tid til ledelse
 - APV
 - Forsikring
 - Sædskifte

Hvad er sandsynligt?

- Individuelt
- Men måske historien gentager sig?

Kategorisering

Væsentlig

Påvirkelig

Sandsynlig

Ikke væsentlig

Ikke påvirkelig

Ikke sandsynlig

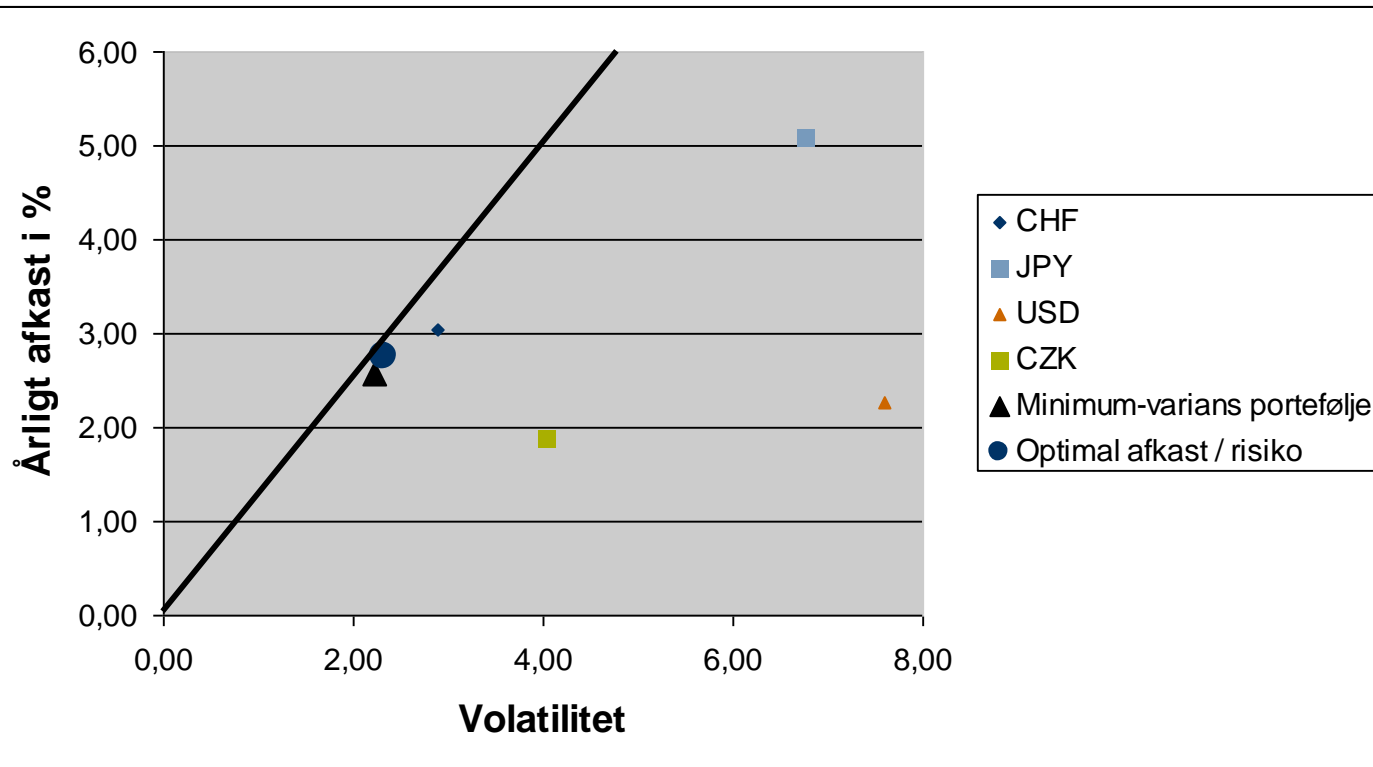
Finansiell risikostyring

- Hvad er på spil?
 - Nettopositioner
 - Hvede, svin, mælk, renter, valuta
- VaR = Value at Risk
 - Historiske data
 - Manglende korrelation minimerer risiko

Eksempel på fuldstændig VaR

	Positioner	Volatilitet	VaR årlig
Ønsket VaR-niveau 0,95			
Svin	18.000.000 kr.	1,80%	4.217.279 kr.
Soja	1.550.000 kr.	3,64%	690.973 kr.
Hvede	3.800.000 kr.	2,66%	1.232.363 kr.
CHF	31.200.000 kr.	0,64%	2.365.462 kr.
JPY	31.200.000 kr.	1,45%	5.357.835 kr.
Euribor Rente	1.196.000 kr.	1,95%	303.542 kr.
LIBOR CHF	1.038.960 kr.	8,42%	1.037.894 kr.
LIBOR JPY	546.000 kr.	10,23%	662.404 kr.
Råvarer i alt			5.702.415 kr.
Finans			9.727.137 kr.
		Årlig	
Partiel VaR	15.867.752 kr.		
VaR med korrelationer	7.752.276 kr.		

Effekt af finansiel risikospredning

Optimale andele	
CHF	66,82%
JPY	1,37%
USD	13,54%
CZK	18,27%
sum	100%

Opsummering

- Risikoelementer er der nok af
 - Få dem kategoriseret
- Sæt risikostyring på dagsordenen næste gårdrådsmøde
 - Hvad er væsentligt på jeres bedrift?
 - Udvælg to – tre emner til behandling på mødet efter
 - Giver nogle faste punkter til gårdrådsmøderne
- Brug kvantitative modeller når det er muligt
- Men de største risikofaktorer er svære at måle og veje